

[KONGSGÅRD](#) [KARMØY](#) [AVALDSNES](#) [HISTORIE](#) [LOKALHISTORIE](#)

Nye funn med ny teknologi: - Nå begynner vi å forstå hvor stort dette må ha vært

MIDDELALDERHAVNEN: Dykkerarkeologene har undersøkt en 8x4 meter stor steinrøys, som de har tolket som restene etter en fortøyningskasse i middelalderhavnen på Avaldsnes. Fra venstre: Thomas Bjørkeland, Massimiliano

Av [Carsten Kickstat](#)

Publisert:
02.10.23 00:04

Del

Steinrøysene som nå er funnet på bunnen av Karmsundet er gull verdt for arkeologene. Steinene gir mange svar på hvordan havnen på Avaldsnes fungerte i middelalderen.

For abonnenter

KARMØY: Denne uken har dykkerarkeologer fra Stavanger maritime museum vært i aksjon på Avaldsnes.

De har ikke akkurat dykket på måfå. Prosjektleder og arkeolog Arild Skjæveland Vivås forklarer at han og kollegene sjelden har hatt et bedre utgangspunkt når de leter etter historiens spor på havbunnen.

Dykkerarkeologene har kunnet navigere etter resultatene seniorgeolog Hallgjerd Håbakk Ravnås har analysert etter å ha undersøkt området med georadar.

– Georadar er et kjempeviktig verktøy som hjelper oss med å profesjonalisere måten vi jobber på. Det gir bedre kvalitet, og er også tidsbesparende, forteller Vivås.

Selvgående katamaran

Undersøkelsene skjer i regi av Maktens havn-prosjektet på Avaldsnes som ble lansert sommeren 2019. Målet er å kartlegge og undersøke funn og skipsvrak på havbunnen – og spor etter bygninger og monumenter på land.

Helt siden starten har samspillet mellom ny teknologi og arkeologi vært en viktig del av prosjektet. Det har gitt resultater, både på land og til vanns.

ANNONSE

Vise din egen annonse her?

LES OGSÅ

- Oi oi oi oi! Her er det noe.

- Hvordan fungerer georadar-teknologien når dere undersøker havbunnen?

- Det er ganske spennende, utstyret som tilsvarer georadar heter sub-bottom-profiler når det brukes i sjø. Jeg holder på med en doktorgrad, og er da tilknyttet Institutt for energiressurser på Universitetet i Stavanger. De har utviklet en autonom katamaran som vi programmerer og setter ut på vannet. Så gjør den det vi forteller den, sier Ravnås med et smil

FUNN TIL LANDS OG TIL VANNS: Ruinen av administrasjonsbygget på Fårøy ligger godt plassert i middelalderhavnen. Deler av gulvet er tidligere blitt datert til 1400-tallet. Foto: Maktens havn

Hun utdyper:

- Noe som har vært et problem på Avaldsnes, er at det er så fryktelig grunt i området hvor vi leter. Det å komme inn med en vanlig båt har vært vanskelig, men den selvgående katamaranen klarer det fint og er et veldig godt verktøy.

- Veldig overrasket

Nært sagt som vanlig gjøres det funn når arkeologer leter på Avaldsnes. Det har de blant annet gjort utenfor det gamle gjestgiveriet på Gloppeneset, hvor det ifølge prosjektleder Vivås er blitt dukket for

første gang.

ANNONSE

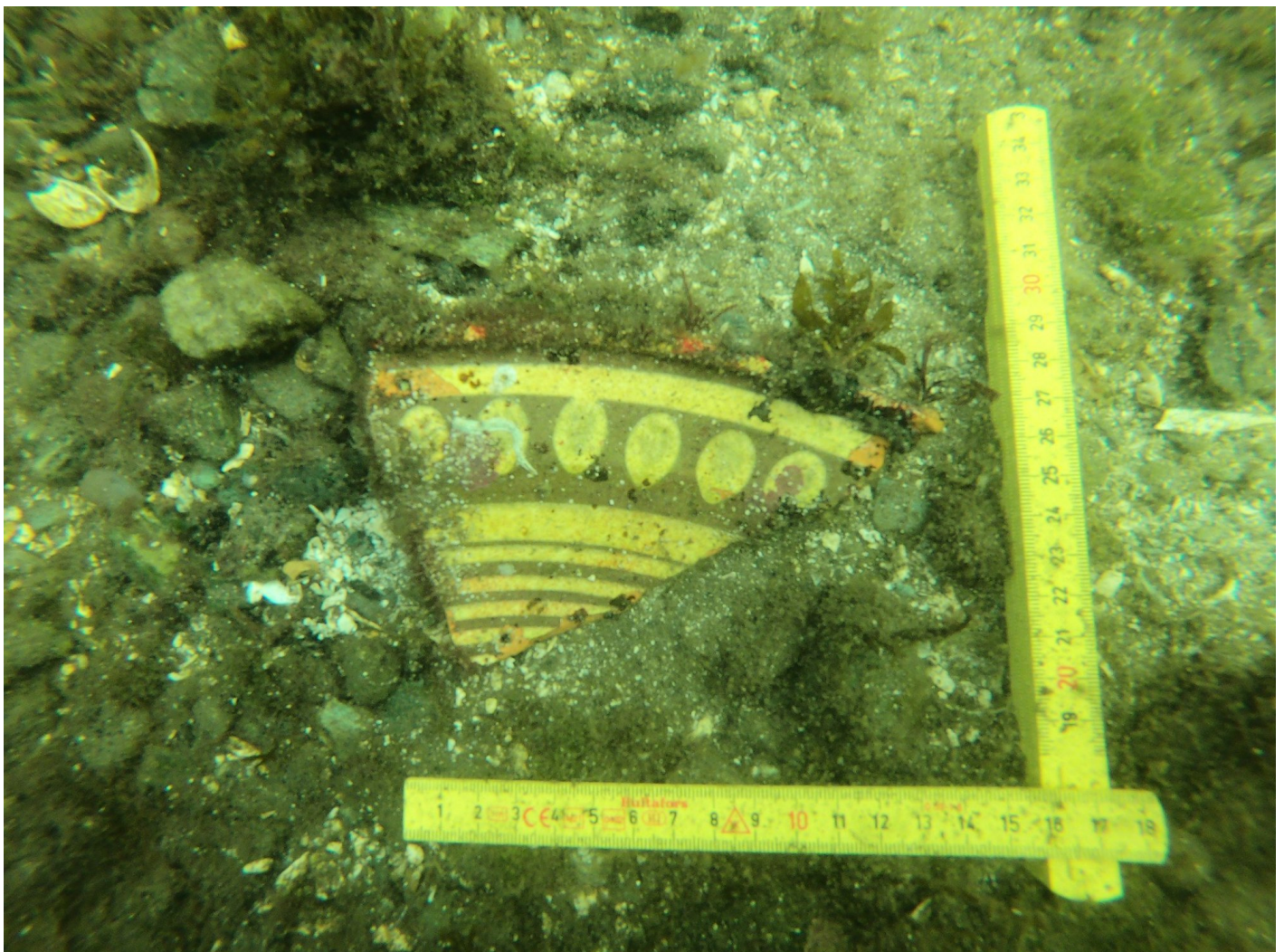

Vise din egen annonse her?

Ved Gloppenaset fant de blant annet servise og flasker fra 1600-1900-tallet, samt mye takstein fra bygningene som tidligere sto på steinfundamentene som ligger i fjæra.

- Vi har også funnet veldig mye bein fra slakteavfall og bearbeidet trevirke. Vi ble virkelig overrasket over hvor mange bygningsdeler som har havnet i sjøen. Her er det mye spennende som kan undersøkes mer, forteller Vivås.

Steinrøys god som gull

OPPDAGET: Arkeologene fant dette serveringsfatet på havbunnen. Det er trolig fra 1600- eller 1700-tallet. Foto: Maktens havn

Prosjektlederen blir mest entusiastisk når han forteller om steinrøysene han og kollegene har funnet i havneområdet.

Nå kan arkeologer bli begeistret av de merkeligste ting, men Vivås har en god forklaring på hvorfor steinhaugene kan gi oss økt kunnskap om hvordan Avaldsnes så ut i middelalderen:

- Vi har altså funnet en ny, temmelig stor steinrøys som ligger i ytterkanten av det som vi tidligere har tolket som kjernehavnen på Avaldsnes i middelalderen. Så vi har både sett nærmere på den og en del andre røyser, forteller Vivås og utdypet:

ANNONSE

[Vise din egen annonse her?](#)

- Dette er hauger på 8–10 meter med stein plassert i havneområdet, og de ligger på vel to meters dyp. Folk på Avaldsnes må ha tatt i bruk ganske store laftekasser, satt dem forsiktig ned på bunnen, og så fylt dem med store steiner, for å lage disse røysene som de har brukt til å fortøye skipene i, sier Vivås.

LES OGSÅ

Arkeologenes nye funn: Karmøy har hatt en restriktiv skjenkepolitikk 500–600 år

Han mener fortøyningsstedene forteller en god del om hvordan havnen på Avaldsnes fungerte i middelalderen.

- Vi begynner å få et stadig klarere bilde av hvordan havnen må ha vært. Ja, vi ser at det har vært en skikkelig godt planlagt havn her i middelalderen. Det er utrolig spennende at det er lagt så mye tid og energi i dette. Og så sier det samtidig en god del om Avaldsnes i denne perioden. Dette

var et sted for både kongen, kirken og hanseatene. Du har altså mange sterke maktfaktorer som var samlet her.

ANNONSE

TILBUD
-40%

SANTA MARIA
TEX-MEX
Utvalget kan variere.
Fra 14 g

LES UKENS KUNDEAVIS

Vise din egen annonse her?

– Det har krevd en stor infrastruktur, for eksempel når kongen kom med flåten sin, eller når store hanseatiske skuter skulle overvintre. Nå begynner vi å forstå mer og mer av hvor stort dette må ha vært, føyer han til.

LES OGSÅ

Gjorde nye interessante funn i sjøen ved Avaldsnes

LES OGSÅ

Fikk milliongave fra Østlandet: – Kanskje dette kan inspirere lokale folk til å gi

Les mer om: [Kongsgård](#) [Karmøy](#) [Avaldsnes](#) [Historie](#) [Lokalhistorie](#) [Middelalderen](#)